

Î N C H E I E R E

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Feodot Slonovschii,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Feodot
Slonovschii împotriva lui Lilian Lupașcu, intervenient accesoriu Mariana Lupașcu
cu privire la înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate, repararea
prejudiciului material, moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a
admis apelul declarat de Lilian Lupașcu și s-a respins cererea de apel depusă de
Feodot Slonovschii, fiind casată hotărârea din 21 mai 2018 a Judecătoriei Soroca și
pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a ț ă :

La 20 aprilie 2017, Feodot Slonovschii, reprezentat de avocatul Victor Felișcan
a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Lilian Lupașcu cu privire la
înlăturarea obstacolelor în exercitarea dreptului de proprietate și încasarea
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că este vecin cu Lilian Lupașcu și
prin derogare de la prevederile legale, pârâtul a construit samovolnic un drum, zid,
garaj și o hazna, prin care afectează dreptul de proprietate al acestuia.

Feodot Slonovschii a relatat că zidul construit cu înălțimea de 1,5 m și lungimea
de 23 m, este lipit de gardul său, iar, distanța de 2,5 m de la ferestrele sale îl izolează
de lumea înconjurătoare. De asemenea, haznaua este construită la o distanță de
1,5 m de la gardul său și la 9 m de fața casei sale, iar, drumul din ogradă cu lungimea
de 23 m, pe care pârâtul își pune mașina sanitară pentru a curăța haznaua este lipit
de zid și îi creează neplăceri și gălăgie, dar, din cauza greutatea mașinei speciale
sanitare, persistă pericolul de prăbușire a zidului.

Mai mult, reclamantul a menționat că Lilian Lupașcu, a fost recunoscut vinovat
de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 179 din Codul contravențional
(construcții neautorizate și intervenții neautorizate la construcțiile existente), fiind
sanționat cu 100 unități convenționale.

Feodot Slonovschii considerat că speței date sunt aplicabile articolele 46 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova (dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sânt garantate), 315 alin. (1) din Codul civil (proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului) și art. 376 alin. (1) din Codul civil (dacă dreptul proprietarului este încălcat în alt mod decât prin uzurpare sau privare ilicită de posesiune, proprietarul poate cere autorului încetarea încălcării. El poate cere, de asemenea, despăgubiri pentru prejudiciul cauzat. Pot fi solicitate despăgubiri și în cazul în care nu se cere încetarea încălcării sau executarea acestei cerințe este imposibilă).

Reclamantul a solicitat obligarea pârâtului să înlăture obstacolele în exercitarea dreptului de proprietate, prin demolarea construcțiilor neautorizate: zidul de la hotarul cu gospodăria de pe str. Doctor Svirski 8, garajul și drumul, obligarea pârâtului să înlăture haznaua amenajată ilegal, încasarea cheltuielilor de judecată și scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea din 26 aprilie 2017 a Judecătoriei Soroca, Feodot Slonovschii a fost scutit de la plata taxei de stat, din motivul că reclamantul are vârsta înaintată și situația materială a acestuia este dificilă. (f.d. 16).

Prin încheierea din 17 ianuarie 2018 a Judecătoriei Soroca, a fost atras în calitate de intervenient accesoriu de partea pârâtă Mariana Lupașcu (f.d. 55).

La 05 martie 2018, reclamantul a înaintat o nouă cerere, prin care a solicitat încasarea din contul lui Lilian Lupașcu în beneficiul statului, a prejudiciului în sumă de 10000 dolari SUA (f.d. 71, 72-74).

Prin încheierea din 26 martie 2018 a Judecătoriei Soroca, s-a refuzat în primirea cererii depuse de Feodot Slonovschii, din motivul că la depunerea cererii menționate mai sus, nu s-a confirmat faptul că reclamantul face parte din categoria de persoane care pot solicita încasarea prejudiciului în beneficiul statului (f.d. 91)

La 10 aprilie 2018, Feodot Slonovschii a înaintat o cerere de concretizare a cerințelor, prin care a solicitat suplimentar încasarea din contul pârâtului în beneficiul său, a prejudiciului material și moral în sumă de 10000 dolari SUA (f.d. 97-98).

Prin hotărârea din 21 mai 2018 a Judecătoriei Soroca, acțiunea formulată de Feodot Slonovschii, s-a admis parțial.

S-au obligat Lilian Lupașcu și Mariana Lupașcu să demoleze construcția neautorizată: zidul de la hotarul gospodăriilor situate în mun. Soroca, str. Doctor Svirski nr. 8 și 10, ridicat din blocuri de beton de tip „Fortan”, pe fundații de beton ciclopean, cu lungimea de 22 metri și înălțimea de 1,5-2,5 metri.

În rest, cerințele reclamantului au fost respinse, ca neîntemeiate.

S-a dispus încasarea din contul lui Lilian Lupașcu în beneficiul statului, a taxei în sumă de 100 lei.

S-a dispus încasarea din contul lui Lilian Lupașcu în bugetul Judecătoriei Soroca, a cheltuielilor aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească în sumă de 58,90 de lei (f.d. 160, 174-176).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că în cadrul examinării cauzei, nu au fost prezentate probe ce ar demonstra scurgerea apelor reziduale în grădina reclamantului și cauzarea vreunui prejudiciu. La fel, nu au fost prezentate probe că haznaua a fost construită în parametri, în care ar fi necesar eliberarea unei autorizații de construcții.

Totodată, instanța de fond a relatat că nu sunt întemeiate nici argumentele cu referire la încălcarea dreptului de proprietate, în urma creării drumului și parcării în gospodăria vecină, deoarece amenajarea terenului aferent casei nu necesită autorizați de construcție.

Mai mult, s-a constatat că sau încălcat normele ce țin de calitatea construcției și există pericolul prăbușirii zidului asupra terenului reclamantului, iar reclamantul, este în drept să ceară interzicerea exploatării construcției neautorizate despre care se poate afirma că prezența acestuia atentează asupra terenului reclamantului, fiind în pericol de prăbușire.

Cu referire la repararea prejudiciului moral, instanța de judecată a menționat că obiectul acțiunii sine de înlăturarea obstacolelor privind exercitarea dreptului de proprietate și nu atentează la drepturile personale ale reclamantului.

Având în vedere că reclamantul a fost scutit de la plata taxei de stat, prima instanță a încasat din contul pârâtului în bugetul statului taxa de stat, pentru depunerea acțiunii, iar, în bugetul Judecătorei Soroca au fost încasate cheltuielile suportate pentru citarea părților.

Împotriva acestui act judecătoresc, la 15 iunie 2018, Feodot Slonovschii a declarat apel, solicitând casarea parțială a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d. 170-171).

Ulterior, la 20 iunie 2018, Lilian Lupașcu a depus cerere de apel, solicitând casarea parțială a hotărârii din 21 mai 2018 a Judecătorei Soroca, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d. 173).

Prin decizia din 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de Lilian Lupașcu și s-a respins apelul înaintat de Feodot Slonovschii, fiind casată hotărârea din 21 mai 2018 a Judecătorei Soroca și pronunțată o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 232, 233-236).

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat că nu au fost prezentate probe ce ar confirma scurgerea apelor reziduale în grădina reclamantului și cauzarea unei prejudiciu material, nu au fost prezentate probe că haznaua a fost construită în așa parametri că ar necesita o autorizație de construcții.

Totodată, colegiul a menționat că amenajarea terenului aferent casei, nu necesită autorizație de construcție și acordul vecinilor. Cu privire la prăbușirea zidului, instanța de apel a relatat că un pericol de prăbușire nu a fost demonstrat, nu au fost prezentate probe că construcția are careva fisuri sau este înclinată spre hotarul reclamantului, iar, instanța de fond s-a bazat doar pe argumente presupuse, cauza fiind examinată unilateral și aplicate normele de drept civil, doar în folosul reclamantului.

Mai mult, s-a invocat că nu a fost demonstrat că prin instalarea zidului au fost lezate drepturile lui Feodot Slonovschii, zidul servind doar la delimitarea gospodăriilor.

La 05 februarie 2019, Feodot Slonovschii a declarat recurs împotriva deciziei din 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că instanțele judecătorești nu au aplicat legea care trebuia aplicată, nu a dat o apreciere obiectivă a tuturor probelor din dosar.

Feodot Slonovschii a invocat că atât instanța de apel, cât și instanța de fond au respins abuziv probele prezentate de reclamant și a admis probele prezentate de pârât, bazându-se pe presupuneri, minciuni și schimonosiri.

La 11 martie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs lui Lilian Lipașcu și Marianei Lupașcu, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (vol. II, f.d. 50).

La 29 martie 2019, Lilian Lupașcu a depus o referință în întâmpinarea recursului, solicitând respingerea acestuia ca nefondat, cu menținerea în vigoare a deciziei 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți (vol. II, f.d. 52-55).

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Feodot Slonovschii este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinski vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea Marc Brauer, *ibidem*, parag. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

Completul de judecată constată că, la 05 decembrie 2018, Curtea de Apel Bălți a plasat decizia motivată, pe pagina web „Portalul instanțelor naționale de judecată” la compartimentul „Curtea de Apel Bălți”, „Hotărârile instanței”, iar, la 06 decembrie 2018, a expediat-o participanților la proces, fiind recepționată de recurent la 15 decembrie 2018 (vo. I, f.d. 239).

Drept consecință, instanța de recurs constată că cererea dedusă judecății a fost declarată în termenul prevăzut mai sus.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicitat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului/recurentei/recurenților de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, *ibidem*, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Beniamin Nersesyan*

vs Armenia, 19 ianuarie 2010, parag. 22; Marc Brauer, ibidem, parag. 35; Miessen, ibidem, parag. 67; Sturm vs Luxemburg, 27 iunie 2017, parag. 36; Zubac, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea Ronald Vermeulen vs Belgia, 17 iulie 2018, parag. 44).

Instanța de judecată observă că recurentul Feodot Slonovschii nu a criticat decizia din 31 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în baza articolului 432 din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

În plus, Colegiul subliniază că recurentul nu a criticat textele de lege aplicate de instanța de apel. Mai mult, nu a dat detalii cu privire încălcările comise de instanța de apel pe care le-ar fi considerat esențiale.

Colegiul judiciar relevă că Feodot Slonovschii nu a invocat argumente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate. Astfel, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătoresc, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că recurentul nu a adus suficiente argumente cu privire încălcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi efectiv (a se vedea, inter alia, Petrovic vs Luxemburg, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, Sturm, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, Latourniere vs Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen vs Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale

specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, Kukkonen vs Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Papaioannou vs Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45; Baydar vs Olanda, 24 aprilie 2018, parag. 46; Guelfucci vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecătii, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Feodot Slonovschii, nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Feodot Slonovschii.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan